

Uchwała nr 85
Strony pracowników i strony pracodawców
Rady Dialogu Społecznego
z dnia 27 stycznia 2020 roku
w sprawie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw
w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów

Na podstawie art. 30a w związku z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 2232) uchwała się, co następuje:

§ 1

Strona społeczna Rady Dialogu Społecznego sprzeciwia się próbom wykorzystywania narzędzi podatkowych do kształtowania nawyków żywieniowych Polaków i stwierdza, że cel ustawy, którym jest walka z nadwagą i otyłością społeczeństwa, można osiągnąć przy użyciu innych, bardziej skutecznych instrumentów niepodatkowych. Partnerzy społeczni są otwarci na dyskusję o promocji zdrowego trybu życia i racjonalnego odżywiania, jednak projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów oceniamy zdecydowanie negatywnie.

Przede wszystkim, pomimo deklaracji projektodawcy, należy ocenić że zaproponowane w projekcie rozwiązania mają w istocie cele wyłącznie fiskalne. Nie zaproponowano żadnego spójnego podejścia do promowania zdrowego trybu życia i zrównoważonej diety. To, co znajduje się w dokumencie, to propozycja punktowego wprowadzania dodatkowych obciążeń w odniesieniu do: napojów zawierających cukier lub substancje słodzące i napojów alkoholowych sprzedawanych w opakowaniach o pojemności mniejszej niż 300 ml. W Narodowej Strategii Onkologicznej termin wprowadzenia podatku od napojów określony został na rok 2022. Oznacza to, że w ciągu zaledwie kilku tygodni zdecydowano się na przyspieszenie wejścia daniny w życie o dwa lata. Tezę tę potwierdza treść Oceny Skutków Regulacji, która nie zawiera pogłębionej analizy wpływu regulacji na procesy społeczno-gospodarcze. Takie postępowanie generuje brak podstawowej przewidywalności prawa – przedsiębiorcy i pracownicy nie powinni być w ten sposób zaskakiwani.

Przykłady Francji oraz Meksyku pokazują, że analogiczne rozwiązania stosowane w innych państwach nie doprowadziły do realizacji ambitnych celów polityki zdrowotnej.

Trzeba podkreślić, że zaproponowane przez polskiego projektodawcę stawki są wyjątkowo wysokie, na co wskazuje przegląd stawek stosowanych w innych państwach europejskich. Przykładowo – w Belgii napoje bezalkoholowe zawierające cukier lub substancje słodzące opodatkowane są w przeliczeniu na złotówki stawką 0,50 zł za litr napoju, we Francji – 0,32 zł, zaś na Węgrzech – 0,19 zł. **Ponadto, z badań przeprowadzonych przez IPSOS wynika, że zdecydowana większość (77 proc.) badanych jest gotowa szukać tańszych, gorszych jakościowo zamienników, jeżeli cena żywności wzrośnie.**

W konsekwencji jedynymi zauważalnymi efektami zaproponowanych w projekcie ustawy rozwiązań będą wyższe ceny produktów objętych zakresem oddziaływania przedmiotowej regulacji, wzrost inflacji oraz negatywne zmiany na rynku pracy spowodowane zmniejszeniem produkcji i zatrudnienia w całym łańcuchu dostaw.

W ocenie strony społecznej Rady Dialogu Społecznego skuteczniejszym narzędziem kreowania prozdrowotnych wyborów konsumentów jest edukacja i promocja. W tym celu warto, aby strona rządowa rozważyła np.:

- Zwiększenie nakładów na zdrowie w relacji do PKB z budżetu państwa,
- Wprowadzenie niższych stawek podatku VAT na produkty prozdrowotne,
- Dopłaty do warzyw i owoców w celu wzrostu ich konsumpcji,
- Zwiększenie dostępności zdrowych produktów w szkołach, a przede wszystkim zagwarantowanie wszystkim uczniom bezpłatnych, zbilansowanych posiłków i wody

Strona społeczna Rady Dialogu Społecznego nie wyraża zgody na skandalicznie krótki okres *vacatio legis*. Wejście w życie niniejszych przepisów w proponowanym przez Rząd terminie nie pozwoliłoby przedsiębiorcom na jakiegokolwiek przygotowanie się i wdrożenie proponowanych rozwiązań.

Uważamy również, że projekt ustawy, jako przepis techniczny, podlega notyfikacji, której brak może doprowadzić do jego unieważnienia i konieczności zwrotu pobranych opłat.

Strona społeczna Rady Dialogu Społecznego podkreśla swój negatywny stosunek do zaprezentowanych w projekcie planów. Pozostajemy jednak otwarci i gotowi do dialogu ukierunkowanego na wypracowanie systemowych rozwiązań prozdrowotnych służących ograniczeniu skali problemu nadwagi i otyłości w Polsce.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia tj. z dniem oddania ostatniego głosu.